

1.9.2004

PESÄLUETTELO

(Sisältöä muutettu 15.12.2009; muutokset merkitty lihavoidulla. Myös kieliasua on tarkistettu.)

1

YLEISTÄ

Pesäluettelon tarkoituksena on antaa havainnollinen ja todenmukainen kuva velallisen taloudellisesta tilanteesta konkurssin alkaessa. Pesäluettelon tiedoilla on tärkeä merkitys päätettäessä konkurssin raukeamisesta, kuluvastuun ottamisesta ja julkisselvitykseen siirtymisestä. Pesäluettelo on pohjana arvioitaessa velkojille kertyvän jako-osuuden määrää.

2

PESÄLUETTELON LAATIMINEN JA VAHVISTAMINEN

2.1

Pesäluettelon laatiminen

Pesänhoitajan tulee laatia velallisen varoista ja veloista pesäluettelo. Velallisen velvollisuutena on antaa pesänhoitajalle kaikki sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen luotettavan pesäluettelon laatimiseksi. Pesäluettelon laadinnassa tulee käyttää pohjana velallisen kirjanpito- ja muuta liiketoimintaan liittyvää aineistoa, jos sitä voidaan pitää luotettavana. **Pesänhoitajan arvio kirjanpidon tasosta ja lausuma mahdollisten puutteiden tai virheiden merkityksestä pesäluettelon laatimiseen sisältyvät velallisselvitykseen.**

Pesäluettelo on laadittava kahden kuukauden kuluessa konkurssin alkamisesta. Jos pesäluettelo ei ole mahdollista laatia tässä määräajassa, pesänhoitajan **on pyydettävä** määräajan pidentämistä käräjäoikeudelta. Peruste määräajan pidentämiseen **on** konkurssipesän laajuus, velallisen niskoittelu, velallisen kirjanpidossa olevat puutteet **tai muu erityinen syy**. **Pesänhoitajan tulee tarvittaessa informoida suurimpia velkojia ja konkurssiasiamiestä poikkeuksellisen pitkistä määräajan pidennyksestä.**

Pesänhoitajan tulee kiinnittää velallisen huomiota niihin seuraamuksiin, jotka velalliselle voivat aiheutua myötäväikutus- ja tietojenantovelvollisuuden laiminlyönnistä ja ryhtyä tarvittaviin pakkokeinoihin velvollisuuksiaan laiminlyövää velallista kohtaan.

Jos pakoilevaa velallista ei pakkokeinoista huolimatta tavoiteta kohtuullisessa ajassa, pesänhoitaja voi esittää konkurssin raukeamista.

Konkurssin jatkuessa velallinen voidaan velvoittaa täyttämään myötävaikutusvelvollisuutensa ja vahvistamaan pesäluettelo oikeaksi vielä konkurssimenettelyn myöhemmässä vaiheessa.

2.2

Vahvistaminen

Velallisen on allekirjoituksellaan vahvistettava pesäluettelo oikeaksi. Pesänhoitajan tulee **lähettää pesäluettelo velalliselle etukäteen tai muutoin** varata velalliselle riittävä aika pesäluetteloon tutustumista varten ennen sen vahvistamista oikeaksi. **Pesänhoitajan tulisi olla läsnä kun velallinen vahvistaa pesäluettelon oikeaksi. Vahvistaminen voi poikkeuksellisesti tapahtua myös postin välityksellä.**

Jos pesäluettelo ei velallisen käsityksen mukaan ole joltain osin oikea, hänen tulee esittää tai liittää siihen tarpeellisiksi katsomansa täydennykset, oikaisut tai muut huomautukset. Varaumien tulee olla täsmällisiä ja perusteltuja. Pesänhoitajan tulee aina ilmoittaa velalliselle mahdollisuudesta varaumien tekoon ja korostaa sitä, että vastuu pesäluettelon tietojen paikkansa pitävyydestä on velallisella.

Pesänhoitajan vaatimuksesta tuomioistuin voi määrätä, että velallisen on pesäluettelon allekirjoittamisen sijasta saavuttava tuomioistuimeen ja vahvistettava siellä valallaan tai vakuutuksellaan pesäluettelo oikeaksi. Vaatimuksen esittämiselle voi olla aihetta esimerkiksi, jos on syytä epäillä, että velallinen salaa tai antaa vääriä tietoja taikka kieltäytyy kokonaan allekirjoittamasta pesäluettelo. Velallista voidaan vaatia tuomioistuimessa antamaan muutoinkin tietoja pesäluettelo varten.

Pesänhoitajan tulee toimittaa pesäluettelo velalliselle, konkurssiasiamiehelle, suurimmille velkojille ja pyynnöstä muillekin velkojille viipymättä luettelon valmistuttua. **Pesäluettelon liitteet toimitetaan vain pyynnöstä.**

3

PESÄLUETTELON SISÄLTÖ

3.1

Yleistä

Pesäluettelo on tule merkitä velallisella konkurssin alkaessa oleva omaisuus sekä velat ja vastuut. Konkurssipesään kuuluu myös omaisuus, jonka velallinen saa ennen konkurssin päättymistä. Pesäluettelo on merkitään siten myös omaisuus, jonka velallinen on saanut konkurssin alettua.

Luonnollisen henkilön konkurssipesään ei kuitenkaan kuulu hänen konkurssin alkamisen jälkeen ansaitsemansa tulo tai saamansa omaisuus **eikä omaisuus, jonka velallinen saa ulosottokaaren mukaan erottaa. Tällaista omaisuutta on muun muassa tavanomainen koti-irtaimisto, henkilökohtaiset esineet, tarpeelliset**

työvälineet ja muun vastaavan tulon puuttuessa suojaosuus 1,5 kertaisena (UK 4:21 ja KonkL 5:3).

Tiedot varoista ja veloista voidaan ryhmitellä käyttäen perustana kirjanpitoasetuksessa vahvistettua taseen kaavaa. Yksittäisen konkurssipesän ominaispiirteet voivat usein antaa syyä poiketa taseen kaavasta siten, että tiedot merkitään tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.

3.2

Inventaario

Velallisen omaisuus on inventoitava **ja tarvittaessa valokuvattava** mahdollisimman pian asettamispäätöksen jälkeen.

Pesänhoitajan on harkittava kulloinkin tarkoituksenmukaisin tapa inventaation tekemiseksi ja annettava yksityiskohtaiset ohjeet sen tekijälle. **Pesänhoitaja vastaa siitä, että inventaario on asianmukaisesti tehty, suorittaapa sen pesänhoitajan sijasta velallisen henkilökunta, ulkopuolinen taho tai velallinen.**

Inventaariosta tulee laatia riittävän yksityiskohtainen luettelo, jonka sivut numeroidaan ja jokaisen sivun allekirjoittaa sen laatija. **Luetteloon** on merkittävä tarkoituksenmukaisella tavalla omaisuuden sijaintipaikka (toimipaikka, rakennus, huone, kerros tms.).

Velallisen hallinnassa oleva sivullisen omaisuus, joka voidaan erottaa velallisen omaisuudesta, ei kuulu konkurssipesään. Sivullisen omaisuus tulee tarvittaessa luetteloida, merkitä ja pitää erillään pesään kuuluvasta omaisuudesta.

3.3

Omaisuuksien arvostaminen

Velallisen omaisuus tulee arvostaa käypään hintaan (todennäköinen luovutushinta).

Hyvä pesänhoitotapa edellyttää, että pesänhoitaja pyrkii velallisen ja tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla selvittämään omaisuuden käyvän hinnan. Asiantuntijoiden käyttäminen voi olla perusteltua, jos pesässä on yksittäisiä arvokkaita esineitä tai laadultaan vaikeasti arvioitavaa omaisuutta. **Asiantuntija-arvion hankkiminen ei ole tarpeen, jos omaisuuden arvo on ilmeisen vähäinen tai kun on selvää, että pantatusta omaisuudesta ei tule kertymään pesään varoja.**

Pesäluetteloon voidaan poikkeuksellisesti merkitä varojen todennäköisen luovutushinnan lisäksi myös kirjanpitoarvo. Pesäluettelon luettavuuden ja selkeyden varmistamiseksi kirjanpitoarvo voidaan tällöin merkitä esimerkiksi sulkeisiin, alaviitteeseen tai omaksi sarakkeeksi. Jos velallisen kirjanpitoa voidaan pitää luotettavana ja arvostuksiltaan oikeana, pesäluetteloarvoina voidaan käyttää pelkäs-

tään kirjanpidon arvoja. Kirjanpitoarvojen käyttäminen soveltuu lähinnä laajoihin konkurssipesiin ja tilanteisiin, joissa pesänhoitajalla ei ole mahdollisuutta selvittää varojen todennäköistä luovutushintaa.

Arviointiperusteet tulee pesäluettelossa mainita erikseen kunkin omaisuuslajin tai -erän osalta (kirjanpitoarvo, mahdolliset epäkuranttiusvähennykset, hankitut arviolausunnot, **saadut ostotarjoukset** jne.).

3.4

Varat

3.4.1

Pysyvät vastaavat

Pysyviin vastaaviin luetaan velallisen käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset. Pesäluettelossa omaisuus voidaan ryhmitellä vahvistetun tasekaavan mukaisesti aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin. Pitkäaikaisiin sijoituksiin luettavat osakkeet, osuudet ja saamiset voidaan pesäluettelon selvyuden vuoksi merkitä rahoitusomaisuudeksi (kohta 3.4.2)

Aineettomia hyödykkeitä, joilla voi olla taloudellista arvoa, ovat lähinnä patentit, tekijänoikeudet ja tavaramerkkioikeudet (immateriaali-oikeudet). Pesäluetteloon tulee inventoida muutkin kuin kirjanpitoon merkityt ja rekisteröidyt immateriaali-oikeudet.

Aineellisia hyödykkeitä ovat maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto sekä muut vastaavat hyödykkeet. Kiinteistöjen osalta pesäluettelossa on mainittava niitä mahdollisesti rasittavien panttivelkojen määrä sekä tiedossa olevat panttivelkojat.

Omistuksenpidätys- tai takaisinottoehdoin ostetut esineet on merkittävä omaksi ryhmäkseen tai muutoin ilmaistava selvästi, että omistusoikeus näihin ei ole siirtynyt velalliselle. Esineiden arvoksi voidaan merkitä nettoarvo, joka saadaan vähentämällä esineen käyvästä arvosta siihen kohdistuva velkaosuus. Jos pesäluetteloon merkitään esineen käypä arvo (brutto), niin siihen kohdistuvan osamaksuvelan määrä on erikseen mainittava.

3.4.2

Vaihtuvat vastaavat

Vaihtuviin vastaaviin luetaan velallisen vaihto- ja rahoitusomaisuus.

Vaihto-omaisuutta ovat aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset ja valmiit tuotteet sekä tavarat, jotka on ryhmiteltävä omiksi luetteloikseen. Aineiden ja tarvikkeiden sekä keskeneräisten tuotteiden arvoon vaikuttaa se, saadaanko ne valmistettua valmiiksi tuotteiksi ja myytyä pesän toimesta. Jos näin on, asiasta on mainittava kyseisen omaisuus-erän kohdalla.

Rahoitusomaisuus muodostuu velallisen saamisista, rahoitusarvopapereista sekä rahoista (käteiskassa) ja pankkisaamisista.

Tili-, laina- ja muista saamisista on pesäluetteloon merkittävä velallisen nimi, postiosoite ja saatavan määrä asettamishetken mukaisena. Jos pesäluetteloa laadittaessa on tiedossa, että saaminen on epävarma tai riitainen, siitä on mainittava pesäluettelossa (riitaisuuden peruste, velallisen maksukyky tms. pesänhoitajan tietoon tullut kertymän kannalta merkityksellinen seikka). Saamisista velalliselle mahdollisesti annetut vakuudet on mainittava.

Rahoitusarvopapereihin luetaan osakkeet, osuudet muissa yhtiöissä kuten avoimissa yhtiöissä, kommandiittiyhtiöissä tai osuuskunnissa sekä muut arvopaperit kuten mm. joukkovelkakirjalainat.

Käteiskassa on laskettava heti konkurssin alettua. Pesäluetteloon on merkittävä käteiskassan todellinen määrä. Jos kirjanpitovelvollisen velallisen kassatilin saldo ja pesässä todellisuudessa olevan kassan määrä eivät täsmää, pesänhoitajan on selvitettävä, onko kassasta mahdollisesti puuttuva osuus merkittävä velallisen saatavaksi toimitusjohtajalta tai muulta kassasta vastaavalta henkilöltä.

Pankkisaamiset on merkittävä asettamispäivän saldojen mukaisesti riippumatta pankilla mahdollisesti olevasta vastasaamisten kuittausoikeudesta. Kuittausoikeudesta tulee tehdä huomautus esimerkiksi omaksi sarakkeekseen siten, että todellisten pesään kuuluvien varojen määrä voidaan havaita. On huomattava, että luottolaitoksella ei ole kuitenkaan oikeutta kuitata saatavaansa velalliselta varoilla, jotka ovat maksuliikenteen hoitamiseen tarkoitettulla velallisen tilillä (KonkL 6:5).

3.4.3 Muut varat

Pesäluetteloon tulee merkitä myös sellaiset velallisen varat, jotka eivät välttämättä näy kirjanpidosta, mutta jotka todennäköisesti lisäävät realisointikertymää.

Muita varoja voivat olla esimerkiksi

- yksityisen elinkeinonharjoittajan yksityisomaisuus (poislukien ulosmittauskelvottomat varat)
- velalliselle kuuluva osuus kuolinpesään
- vakuutussopimukseen perustuvat saatavat
- siirtokelpoiset sopimukset
- maksetut ennakot

3.5 Velat

Pesäluetteloon on merkittävä vain ne velat, joiden peruste on syntynyt ennen konkurssiin asettamista. Velkojen vanhentumiseen ja täytännönpanokelpoisuuden puutteeseen on syytä kiinnittää huomiota.

Tiedot veloista voidaan, jos se on tarkoituksenmukaista, ryhmitellä kirjanpitoasetuksessa vahvistetun tasekaavan mukaisesti. Toisaalta ryhmittelynä voidaan myös käyttää esim. jakoa palkka-, rahoituslaitos-, vakuutusmaksu-, vero-, vuokra-, tili- ja muihin velkoihin.

Pesäluetteloon on merkittävä velkojan nimi, postiosoite ja velan määrä konkurssihetkellä. **Velan määräksi merkitään pääoma ja sille konkurssin asettamispäivään asti laskettu korko. Jos velkoja ei ole ilmoittanut koron osuutta, sitä ei tarvitse laskea. Korot tarkentuvat lopullisesti konkurssivalvonnassa.** Muut kuin euromääräiset velat on merkittävä euroina konkurssin alkamispäivän kurssin mukaan (KonkL 12:2).

Pesänhoitajan tulee varmistaa velallisen ilmoittamien velkojen saldot jos tietojen oikeellisuutta on aihetta epäillä. **Julkisvelkojen ja suurimpien yksityisten velkojen saatavien saldot on aina syytä tarkistaa velkojilta.**

Velkojalla saatavastaan mahdollisesti oleva vakuus tai kuitattavissa oleva vastasaatava on merkittävä pesäluetteloon. Erityisesti on tältä osin huolehdittava siitä, ettei vastuueriä merkitä kahteen kertaan.

Konkurssia edeltäneen yrityssaneerausmenettelyn aikana syntyneet velat tulee merkitä pesäluetteloon omaksi ryhmäkseen. Saneerausmenettelyn aikana syntyneet velat saavat suorituksen parhaalla etuoikeudella velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettujen pantti- ja pidätysoikeudella turvattujen saatavien jälkeen. Selvittäjän ja valvojan palkkio ja kustannusten korvaus on maksettava konkurssipesän varoista ennen saneerausmenettelyn aikana syntyneitä velkoja, joten nämä erät on myös merkittävä pesäluettelossa selkeästi omaksi ryhmäkseen.

3.6

Vastuut

Pesäluetteloon tulee merkitä velallisen takaus- ja muut vastuut sekä velallisen antamat pantit. Vastuista on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava kenelle ja minkä velvoitteen vakuudeksi vastuusitoumus on annettu tai omaisuus on pantattu **sekä panttien etuoikeusjärjestys.**

Omaisuseriä koskevat vastuut voidaan merkitä joko kunkin omaisuus-erän kohdalle tai vaihtoehtoisesti omaksi ryhmäkseen.

4

PESÄNHOITAJAN ARVIO JAKO-OSUUKSISTA

Pesänhoitajan tulee liittää pesäluetteloon arviolaskelma omaisuuden rahaksi muuton tuloksesta ja konkurssipesän kustannuksista. Laskelman perusteella pesänhoitaja voi arvioida velkojen saataville kertyvän jako-osuuden.

Konkurssipesän kustannuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon tuomioistuinmenettelystä perittävät oikeudenkäyntimaksut, pesänhoitajan palkkio sekä pesän selvityksestä ja hoidosta aiheutuvat muut tavanomaiset kustannukset.

Arviolaskelmassa on lisäksi otettava huomioon muut ennakoitavissa olevat seikat, jotka vaikuttavat jako-osuuksien lopulliseen määrään ja

jakautumiseen velkojien kesken. Näitä ovat esimerkiksi kuittaukset, massavelkaiset palkkasaatavat ja pantatun omaisuuden myynneistä pesään mahdollisesti kertyvät varat.

5 TIIVISTELMÄ

Pesänhoitajan on laadittava pesäluettelon liitteeksi tiivistelmä velallisen taloudellisesta tilanteesta, jos pesäluettelo on laaja tai tiivistelmän laatiminen on muutoin tarkoituksenmukaista.

Tavanomaisissa konkurssipesissä pesäluettelon yhteenveto ja pesänhoitajan arvio jako-osuuksista ovat yleensä riittävä tiivistelmä. Laajoissa konkurssipesissä on sen sijaan perusteltua laatia erillinen tiivistelmä, joka sisältää pesänhoitajan arvion pantatun ja panttaamattoman omaisuuden realisoinnista kertyvästä määrästä.

Suosituksen liitteenä on malli tavanomaisen konkurssipesän pesäluettelosta.

Helsingissä 1. päivänä syyskuuta 2004

MATTI NENONEN
Matti Nenonen
puheenjohtaja

PEKKA PULKAMO
Pekka Pulkamo
sihteeri

Muutokset hyväksytyt

Helsingissä 15. päivänä joulukuuta 2009

Kari Harju
puheenjohtaja

Pekka Pulkamo
sihteeri

LIITE

pesäluettelon malli